

**Хоменко П.С.**

здобувач освіти другого курсу  
спеціальності 073 «Менеджмент»

**Шведчикова Т.В.**

Викладач вищої категорії, викладач-методист  
Кропивницький будівельний фаховий коледж  
м. Кропивницький, Україна

## **ФІНАНСОВІ ЗАОЩАДЖЕННЯ: ШЛЯХ ДО СТАБІЛЬНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙ У МАЙБУТНЄ**

У сучасному світі, сповненому економічної невизначеності та постійних змін, питання фінансової безпеки набуває першочергового значення для кожної людини та родини. Здатність до фінансових заощаджень є не просто економічною дисципліною, а ключовим елементом особистої та сімейної стабільності.

Фінансові заощадження – це частина доходу, яка не витрачається відразу, а відкладається на майбутнє. Вони є важливою частиною фінансової грамотності оскільки сприяють інвестиціям, стабільності та економічному зростанню. [1, с.35]

Фінансові заощадження відіграють ключову роль, оскільки:

- забезпечують фінансову стійкість – формують резерв на випадок непередбачених ситуацій;
- сприяють інвестиціям – дозволяють вкладати кошти у бізнес, нерухомість, або інші активи;
- підтримують економічний розвиток – накопичення та вкладення коштів допомагають розвитку ринкової економіки та кредитної системи.

Якщо мрієш про власне житло, подорожі чи власну справу, потрібно накопичувати кошти та реалізувати задумане. Це як садівництво: доглядаєш за насінням – отримуєш плоди.

Фінансові заощадження поділяють на такі види:

1. Індивідуальні (особисті) – накопичення коштів для особистих потреб (купівля житла, освіта тощо).
2. Корпоративні – кошти, які компанії відкладають для майбутніх інвестицій або кризових ситуацій.
3. Державні – бюджетні резерви країни, що використовуються для стабілізації економіки.

У бізнесі грамотне управління фінансами дозволяє інвестувати в нові технології, навчання персоналу чи розширення ринку. Попри переваги, багато людей постають перед труднощами у створенні фінансової «подушки безпеки». Основні причини:

- низький рівень доходів – більшість коштів іде на базові потреби;
- високі витрати на життя – комунальні платежі, оренда, податки з'їдають основну частину заробітку;
- непередбачені обставини – хвороби, злам техніки, втрата роботи змушують витрачати кошти одразу;
- брак фінансової дисципліни – імпульсивні покупки та відсутність планування ускладнюють накопичення;
- кредити та борги – заборгованість за кредитами та позиками зменшує можливість для заощаджень;
- неправильне фінансове мислення – віра в те, що заощадження не потрібні або надія на майбутні доходи без планування.

Фінансова грамотність починається з планування – важливо не лише рахувати свої доходи, а й розуміти, куди йдуть гроші. Якщо з доходами все більш-менш зрозуміло, то з витратами буває складніше.

Багато хто, починаючи вести бюджет, стикається з питанням: "Скільки можна витрачати й на що, щоб залишатися у фінансовій рівновазі й рухатися до добробуту?"

Важливо розподіляти кошти розумно, враховуючи як необхідні витрати, так і заощадження на майбутнє.

Щоб ефективно заощаджувати, важливо виробити фінансову дисципліну та слідувати чіткій стратегії. Ось ключові кроки:

1. Визначте мету – конкретизуйте, на що саме ви хочете накопичити.
2. Створіть бюджет – записуйте доходи та витрати, щоб контролювати фінансові потоки.
3. Оптимізуйте витрати – перегляньте, на чому можна заощадити (відмова від зайвих підписок, купівля зі знижками, зміна транспорту на піший хід, відмова від куріння).
4. Уникайте імпульсивних покупок – перед великою покупкою зробіть «24-годинну паузу», щоб зважити необхідність витрати.
5. Позбудьтеся боргів – намагайтеся якнайшвидше погасити кредити з високими відсотками.
6. Створіть резервний фонд – під час воєнного стану мати хоча б 1 місячну зарплату у запасі допоможе уникнути стресу в разі непередбачених ситуацій.
7. Інвестуйте частину заощаджень – гроші мають працювати, а не просто лежати.
8. Дотримуйтеся регулярності – навіть невеликі суми, які відкладаються постійно, з часом перетворюються на суттєвий капітал.

Існують різні методи управління бюджетом. Розглянемо найпопулярніші з них:

Метод 4 конвертів (Макс Крайнов). Цей метод базується на розподілі доходів на основні категорії: 10–20% доходів відкладаються на заощадження та резервний фонд. Покриваються обов'язкові витрати (оренда, комунальні послуги, кредити тощо). Решта коштів ділиться на чотири конверти – кожен відповідає бюджету на тиждень. Витратити більше, ніж у конверті, не можна. Якщо залишаються невитрачені гроші, їх можна перенести на наступний тиждень, відкласти або використати на власний розсуд. У місяці більше ніж чотири тижні, тож оптимально розділяти кошти не на 4, а на 4,5 частини. [2, с.56]

Правило 50/30/20 (Елізабет Уоррен). Ця універсальна формула розподіляє всі доходи так: 50% – на необхідні витрати (житло, харчування, комунальні послуги); 30% – на бажані витрати (розваги, кафе, хобі); 20% – на заощадження та непередбачені витрати.

Метод 60-10-10-10-10. Запропонований фінансовим консультантом Річардом Дженкінсом, цей метод розподіляє дохід так: 60% – поточні витрати (їжа, транспорт, рахунки); 10% – пенсійні накопичення; 10% – довгострокові покупки чи борги; 10% – нерегулярні витрати (ремонт, подарунки); 10% – розваги.

Метод Бодо Шефера («Шлях до фінансової свободи за 7 років»). Фінансовий експерт Бодо Шефер пропонує дві ключові стратегії:

1. Рахунок на мрію – відкладання грошей на великі цілі (подорожі, авто, житло). Витратити можна лише після досягнення запланованої суми.
2. Рахунок «Золота гуска» – накопичення для пасивного доходу. Гроші інвестуються (акції, облігації, нерухомість) і починають приносити прибуток. Ідея в тому, щоб жити на відсотки, а не залежати від зарплати.

Кожен метод має свої плюси й підходить для різних фінансових ситуацій. Важливо обрати той, що відповідатиме вашим доходам, витратам і фінансовим цілям.

Обрання правильного методу управління бюджетом і дисципліноване його дотримання – це ключ до ефективного фінансового планування. Пам'ятайте: важливо не те, скільки ви заробляєте, а як ефективно ви керуєте своїми фінансами! І не менш важливо знати якнайбільше способів примноження вашого капіталу.

## Література:

1. Грибовська Ю. М. Основи фінансової грамотності в закладах професійної (професійно-технічної) освіти: *електронний навчальний курс*. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 78 с.
2. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: *навчальний посібник / авт. кол.* К. 2019. 272 с.